

Sällsamt möte vid vikingagravarna

(Ibland upplever människor sällsamma händelser och möten, vilka kan vara svåra att ge en naturlig förklaring. För många av oss, som lyssnar till vittnesbördet av en sådan händelse, synes det vara otroligt — för den som fått uppleva det, är det något som man bevarar och begrundar i sitt hjärta. Amusull Stina i Bengtsarvet skildrar här en sådan märkelig upplevelse en vinterdag för länge sedan . . .)

Det var söndagen efter trettondagen år 1914. Jag var tjuvu år då. Anna Hedlund — Kruse Anna i dagligt tal kallad — och jag hade kommit överens om att göra en färd till Nusnäs för att hälsa på min syster Karin. Vi tänkte åka spark över isen mellan Sollerön och Nusnäs, men vi hade ingen riktig uppfattning om isen var stark nog för denna färd.

När vi denna underbart vackra söndagsförmiddag begav oss upp över åkern vid Rothagen, började kyrkklockorna ringa samman till högmässa. Solen sken från en klar vinterhimmel, och marken var täckt med ett lager nyfallen snö. Även träden hade en ren och vacker skrud av denna nysnö. Allting var friskt och rent, och i den klara luften kunde vi se, att bergen i väster även bar spår av snöfallet. När vi kom på vägen förbi kyrkan, såg vi ingen människa någonstans. Kyrkobesökarna hade troligen redan gått in i helgedomen. Vi fortsatte vår färd vidare Bengtsarvsvägen norrut. Vi hade bara en spark och stod på varsin med och sparkade oss fram, en styrde och den andra höll den styrande över axlarna.

Flint Anders Larssons gård i Bengtsarvet är belägen vid södra delen av det gamla gravfältet, där våra förfäder vikingarna ligger begravda under sina rösen. När vi kom fram till Flint Anders gård, fick jag höra ett besynnerligt ljud. Det var ett surrande läte, som liksom inte verkade komma någonstans ifrån. Vi stannade sparken på vägen och ställde oss att lyssna. Så tycktes ljudet komma liksom ovanifrån. Jag lyssnade uppåt och jag lyssnade åt alla håll. Jag frågade Kruse Anna, om hon hörde samma ljud. Anna sade, att även hon hörde ljudet. Det var omöjligt att avgöra varifrån ljudet kom. Vi hade då passerat Flint Anders gård och befann oss ett litet stycke norr om gårdskällaren invid vägen.

Surrandet fortsatte en stund, men sedan ändrade det karaktär, och jag utbrast spontant: ”Men det är ju en melodi”. Kort därefter hörde jag, att det var den vackra psalmen ”Jag går mot döden vart jag går”. Jag uppfattade ett par ord i slutet av första versen. Jag frågade Kruse Anna igen om hon hörde melodin, och det gjorde hon.

Jag hade vid denna tid varit med i sångkören så pass mycket att jag uppfattade, att det var en manskör, som sjöng psalmen. Det var en ljus tenor, som med sin stämma bröt igenom, och denna strof ur ”Jag går mot döden vart jag går” har jag sedan hört för mitt inre många tusen gånger därefter.

Strax efteråt blev det tyst, och melodin hördes inte mera. Vi var bägge två på ett besynnerligt sätt berörda av det vi hört, och vi tittade oss noga omkring åt alla håll. Då fick jag se, att det rörde sig några gestalter bortom ett röse ute på gravfältet snett västerut från vägen. Jag gjorde Anna uppmärksam på detta, och vi sade till varandra: ”Ser du . . . ? Ser du samma som jag . . . ?” Vi såg och hörde samma sak bägge två, denna klara och vackra söndagsförmiddag.

Vi såg nu några mörklädda figurer som sakta vandrade norrut på åkern väster om vägen. De var klädda i svarta ytterkläder och hade svarta höga hattar. De gick två och två och var sammanlagt åtta eller nio gestalter. Vi tänkte inte då på hur långt borta de var, och efteråt har det inte gått att beräkna avståndet.

De svartklädda gestalterna stannade så mitt på åkern, och en av dem gick och ställde sig framför de övriga och tittade nedåt. Han stod stilla och det verkade som om han läste något. ”Men han håller ju en bok,” sa Anna. Nu hörde jag ett mumlande från gestalten men kunde inte uppfatta några ord. Annu en gång frågade vi oss om vi såg och hörde samma sak. Vi kunde nu bägge höra mumlandet. Vi sade sins emellan, att det såg precis ut som om han gått fram till en grav. Den främste av gestalterna tog av sig den höga hatten, och sedan gick de övriga i tur och ordning fram till honom och tog av hattarna och böjde sina huvuden.

Så fick vi åter höra melodin. Både Anna och jag stod kvar på vägen och höll sparken i ett hårt grepp, medan vi hörde psalmens andra vers:

”Jag går till himlen, var jag går”.

Vi drog så sparken tillbaka mot Flint Andersgården och sedan norrut igen för att se om något förändrades av synen. Gestalterna fanns kvar, och manskören sjöng denna vackra psalm, och medan vi stod och lyssnade till melodin, kändes det inne i bröstet som om man blivit lyft upp från denna jorden.

Därefter såg vi hur gestalterna vände och sakta gick ner mot kapellvägen och vidare söderut mot Myckelbyn. Kvar på vägen stod vi rådvilla och tittade efter de sällsamma figurerna, som sedan försvann mellan husen vid Bomgården och Buspersgården i Norra Häradsvägen, som om de fortsatt vägen upp mot kyrkan.

Vi var mycket tveksamma om hur vi skulle göra. Vad kunde denna syn betyda för oss, som skulle över isen? Vi stod kvar en lång stund sedan gestalterna försvunnit, men till slut fortsatte vi sakta vägen norrut. När vi kom fram till Bosgården fick vi se en karl komma emot oss på vägen med spark. Det var Måsan Per, och denne var vi något bekanta med. Vi frågade nu honom till råds om isen, och han förklarade, att han kommit över från Nusnäs, och han hade hållit sig efter ett skidspår. Det hade gått bra och vi beslutade oss för att försöka. När vi kom fram till bryggan såg vi Måsan Pers sparkspår i snön, och vi följde detta över isen.

Färden över isen gick bra, även om hjärtat åkte upp i halsgropen, när det dånade i isen, då råkar och sprickor gick upp. Vi blev väl mottagna hos Karin i Nusnäs, och även återfärden gick bra. Under dagen nämnde dock ingen av oss med ett ord, vad vi tidigare sett och hört. Sedan vi skilts och jag kommit hem till Gruddbo, gick jag omedelbart till sängs. Jag kände intensivt, att det jag varit med om var något mycket märkligt och att jag borde hålla det för mig själv. Jag tordes inte heller berätta om händelsen för någon förrän långt senare.

Ofta har jag sedan dess funderat över vad det egentligen var som Kruse Anna och jag såg denna vackra januarisöndag 1914. Upplevelsen var dock så stark, att jag än i dag kan känna den egendomligt lyftande känslan inom mig, när jag tittar ut över Bjärså kern och vikingagravarna från vägen vid Flint Andersgården.

Amusull Stina